

Motion till Värmdö Sjöscoutkårs Kårstämma 2012

Förslag om 1:a och 2:a IsVettsmärket

Hej!

Förslag på två stycken Iskunskapsmärken - Första och Andra IsVettsmärket.

Vi vill dels tala om att märkena finns och används inom kåren, samt att vi gärna ser att kåren gör dem till Kårgemensamma märken.

Bifogat (sida 2 och framåt) förslag på innehåll, samt handledning för Ledare.

Väl mött på Kårstämman...

Ingarö 2012-02-19

Rosa-Berta & Per Ståhl

Agneta Wennsten "Rosa-Berta", Per Ståhl [Avdelning Vindöga](#), [Värmdö Sjöscoutkår](#)

Värmdö Sjöscoutkår

2012-02-19

Första

Andra

Första och Andra IsVettsmärket

Första IsVettsmärket

- Känna till var på sjöar och havsis det kan finnas svag is.
- Veta att man aldrig ger sig ut ensam på isar och aldrig utan vuxet sällskap.
- Veta vilket håll man tar sig upp ur en isvak.
- Kunna använda isdubbar.
- Kunna använda livlina och förlängda armen vid räddning.
- Känna till hur en ispik används.
- Veta hur en isvak märks ut och känna igen en sådan utmärkning (granruskor el.dyl.).
- Känna till att man kan packa kläder i plastpåsar i sin ryggsäck att fungera som flythjälpmedel och för torra kläder.
- Har praktiserat ovanstående på is.

Andra IsVettsmärket

- Samma som Första IsVettsmärket, samt provat att ta sig upp ur en isvak.

Handledning för Ledare

Svaga områden

Isens svaga områden finns där värmen inte leds bort från isen och där vattnet rör sig, exempelvis:

- broar
- bryggor
- vass
- snö
- grund
- uddar
- sund
- utflöden
- inflöden

Ispikens funktion

Ispiken är normalt utformad på ett sådant sätt att ett hugg resulterar i:

1. Pikens spets går rakt genom isen. Isen brister snart. Lägg dig ned på isen och dra dig försiktigt tillbaka.
2. Pikens spets går halvvägs genom isen. Isen håller kanske. Åk mycket varsamt, helst vänder du om till starkare is.
3. Pikens spets gör knappt någon inverkan. Isen håller. Åk varsamt och kontrollera isen med jämna mellanrum.

Plurrningsteknik

Allmänt

Trots säkerhetstänkande händer det ibland att isen brister. Att i ord beskriva en plurrning går inte. Kroppen kommer i chocktillstånd. Det är mycket viktigt att ta det lugnt. Man har god tid på sig innan kroppens kyls ned. Rätt klädd kan du ligga still i en vak i mer än 20 minuter.

Vänd tillbaka

Med en ryggsäck full av luft flyter du högt i vattnet. Vänd dig åt det håll du kom ifrån. Där vet du ju att isen håller!

Isdubbar

Lösgör dina isdubbar och hugg tag i isen framför dig. Sannolikt spricker isen åter men efter några försök får du säkert fäste.

Benspark

Sparka med benen så du ligger horisontellt i vattnet. Detta underlättar uppstigningen mycket väsentligt. Undvik att ha fötterna under iskanten framför dig!

Dra dig upp

Nu kan du enkelt dra dig upp ur vaken. Även nu kan det hända att isen spricker framför dig. Tappa dock inte modet utan försök igen. Snart bär isen. Fortsätt då krypandes på isen tills du nått säker is. Be dina vänner om hjälp att klä om till de torra kläderna du har med dig i din ryggsäck.

Islexikon

Ett försök att samla de benämningar av olika istyper som förekommer. Fler förslag eller alternativa betydelser emottages tacksamt. **Källor:** *Isboken, Råd & Rön, LLK årsskrift 1994.*

Ännu mer ord återfinns på www.sssk.se/ordbok

Apelsinskaleis

Yta liknande apelsinskal.

Avssaltad is

Havssis där saltet trängt ur isen pga kyla.

Bastrummeis

Is som hänger på på stenar eller strandkanten. Luften under den ger den ett ihåligt ljud.

Bottenis

Vilket är is på ytor (botten) under vattenytan. Detta är ett välkänt fenomen på både naturliga och artificiella undervattensstrukturer.

Fräthål

Hål som bildats av att varmt vatten smält isen underifrån. Vanlig under snödrivor

Glansis

Blank hård och jämn isyta. Den is alla långfärdsskinnare söker.

Glasis

Överis med luft mellan lagren.

Knäckebrödsis

Yta liknande knäckebröd.

Kravis

Havsis som frusit till under inverkan av vågor. Ojämn och inte njutbar.

Kärnis

Is som frusit till på istäckets undersida. Den är genomskinlig och ser därför mörk ut.

Mesostis

Ytmjuk snö-, stöp- eller saltis. Tungåkt.

Pedagogisk is

Såvitt jag vet myntat av Mikael Präckel i Västerås. Tunn is som kräver stor uppmärksamhet, vana och försiktighet.

Pipig is

Isens sista stadie innan den smälter. Består av långa stående iskristaller med vatten emellan.

Råk

Spricka där isen glidit isär. Kommer av rak, räcka.

Skjutis

Is som pressats över annan is eller upp på land

Skravelis

En lindrig form av vrakis.

Slukhål

Sprickor och hål som växt till när vatten runnit ner genom dem.

Snöis

Is frusen under snöfall eller tillfruset snöstöp. Innehåller millimeterstora oordnade iskristaller och inneslutna luftblåsor, vilket gör den vit eller gråaktig. Den har sämre bärighet än kärnis och mjuknar snabbare vid tö eller dagsmeja och blir då mesostis. Tillväxten är långsammare än kärnisen på grund av luftblåsornas isolerande förmåga.

Strandbräcka

Sönderbruten is vid strand. Uppkommer genom vattenståndsändringar eller sving.

Stöp

En sammanfattande benämning på vattendränkt snö (snöstöp och snöblandat vatten, vattensnö). Gråaktig färg.

Stöpis

Bildas då stöp fryser till. Starkt vattenhaltigt stöp ger hård och ganska klar stöpis. Lös stöpis kallas ofta snöis.

Svallis

Iskant (mot öppet vatten) som överspolats med vatten. Ofta åkbar när all annan is är täckt av snö.

Sving

Våg som fortplantar sig in i isen

Tallriksis

Tunn is som brutits upp i små flak, växer till i tjocklek medan vågor hindrar den att frysa ihop.

Tvåskridskois

Myntat av Mats Johansson. Is som man måste stå med båda skridskorna på, bredbent och staka sig fram - annars håller den inte!

Tvångsfrusen is

Is som frusit vid stark kyla utan att hela sjön varit nerkyld. Går snabbt upp vid mildare väderlek.

Uppsaltning

Havsis där saltet trängt upp till ytan pga blidväder.

Vertikalis

En extrem form av vrakis.

Vindbrunn

Område som inte frusit till pga vinden.

Vrakis

Sönderbruten, ihopblåst och sedan ihopfrusen is. Vanligt i skärgården ofta i begränsade band.

Vråk

Veck i isen på grund av strömmar eller temperaturförändringar.

Våris

Porös is med dålig bärighet, påverkas snabbt av solen.

Överis

Is med vatten under till nästa islager. Riskfylld att åka på, när överisen brister leder det ofta till fall.

Ringa in det som gör isen farlig (7 saker)

